

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobkyně: **N. A.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 9. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 5. 2009, č. j. 22 Cad 184/2008 - 28,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 14. 5. 2009, č. j. 22 Cad 184/2008 - 28, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 26. 9. 2008, č. X, žádost žalobkyně o starobní důchod podle čl. 40 odst. 2 a čl. 16 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení (č. 29/2003 Sb. m. s.) (dále jen „Smlouva“).

Žalovaná své rozhodnutí odůvodnila tím, že žalobkyně měla ke dni vstupu Smlouvy v platnost, tj. k 1. 4. 2003, trvalý pobyt na území Ukrajiny. Tato skutečnost je podle čl. 39 odst. 4 této Smlouvy rozhodná pro to, aby ke zhodnocení doby pojištění, kterou žalobkyně získala do 31. 3. 2003 na území České republiky (tj. od 9. 12. 1996 do 13. 7. 1998), byl příslušný ukrajinský nositel pojištění. Článek 40 odst. 2 Smlouvy v této souvislosti dále stanoví, že důchody přiznané před vstupem Smlouvy v platnost nebudou v případě přesídlení občanů z jedné smluvní strany do druhé přepočítávány a budou vypláceny smluvní stranou, která důchod přiznala.

Co se týká doby pojištění, kterou žalobkyně získala po vstupu Smlouvy v platnost, dospěla žalovaná na základě dostupných podkladů k závěru, že tato doba nebyla delší jednoho roku. S odkazem na čl. 16 Smlouvy, podle kterého „je-li doba pojištění získaná podle právních předpisů jedné smluvní strany kratší než jeden rok, instituce druhé smluvní strany tyto doby započte, jako by se jednalo o doby získané podle jejích právních předpisů“, důchodovou dávku žalobkyni nepřiznala a uvedla, že tuto dobu započte ukrajinský nositel pojištění.

Proti rozhodnutí žalované podala žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Brně; v ní namítala, že žalovaná nezohlednila celou dobu pojištění, po kterou je žalobkyně zaměstnána u akciové společnosti PROMT Modřice, tj. od 2. 7. 2007 dosud, tedy dobu pojištění získanou po vstupu Smlouvy v platnost. Krajský soud žalobě vyhověl, rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení, protože žalovaná nesprávně zjistila skutkový stav věci, když vycházela z toho, že pracovní poměr žalobkyně u společnosti PROMT Modřice skončil ke dni 20. 2. 2008. Z dávkového spisu vyplynulo, že tento údaj v původní žádosti žalobkyně o starobní důchod obsažen nebyl, byl zaznamenán až v dodatku k žádosti o starobní důchod ze dne 22. 4. 2008, který však na rozdíl od žádosti samotné nebyl žalobkyní podepsán. Krajský soud z toho dovodil, že žalobkyně pravděpodobně s dodatkem nebyla obeznámena a skončení výdělečné činnosti ke dni 20. 2. 2008 tudíž nepotvrdila. Je-li tedy žalobkyně u společnosti PROMT Modřice v pracovním poměru ode dne 2. 7. 2007 dosud, získala tak dobu pojištění delší než jeden rok, a není tedy důvod pro postup podle čl. 16 Smlouvy. Na závěr napadeného rozsudku uložil krajský soud žalované znovu rozhodnout o nároku žalobkyně na starobní důchod ve smyslu článku 16 a článku 39 odst. 4 Smlouvy. Co se týká doby pojištění, kterou žalobkyně získala na území České republiky před vstupem Smlouvy v platnost, uvedl krajský soud, že tato doba by měla být zhodnocena podle právních předpisů České republiky, a to proto, že žalobkyně úspěšně prokázala trvalý pobyt na území České republiky v rozhodné době.

Tento rozsudek krajského soudu napadla žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, v níž uvádí, že pokud je žalobkyně pojištěna na území České republiky od 2. 7. 2007 dosud, získá po 1. 4. 2003 alespoň jeden rok pojištění a vznikne jí tak nárok na „dílní“ starobní důchod podle čl. 15 Smlouvy. Stěžovatelka tedy nemůže rozhodnout podle čl. 16 Smlouvy, jak jí ukládá krajský soud. Takový postup by byl zásahem do Smlouvy a narušením jejího zásadního principu zakotveného v čl. 39. Dále stěžovatelka tvrdí, že nemůže zhodnotit dobu pojištění, kterou žalobkyně získala před vstupem Smlouvy v platnost, podle českých právních předpisů, neboť tato doba je podle čl. 39 odst. 4 Smlouvy považována za ukrajinskou dobu pojištění.

Dříve než Nejvyšší správní soud přistoupil k věcnému posouzení kasační stížnosti, bylo na něm zhodnotit, zda kasační stížnost splňuje veškeré formální náležitosti, které na ni klade soudní řád správní. Dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána včas, napadené rozhodnutí je rozhodnutím, proti kterému lze tento mimořádný opravný prostředek ve smyslu § 102 s. ř. s. podat a stěžovatelka je osobou, která byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo a je řádně zastoupena ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Z dávkového spisu bylo zjištěno, že žalobkyně si dne 2. 4. 2008 podala u Okresní správy sociálního zabezpečení Brno-venkov žádost o starobní důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění. V této žádosti žalobkyně uvedla dobu pojištění na území České republiky od 9. 12. 1996 do 13. 7. 1998 a poté od 2. 7. 2007 až dosud. Rovněž uvedla, že pobírá důchod od ukrajinského nositele pojištění. Dávkový spis dále obsahuje písemnost nazvanou „Žádost o starobní důchod - část pro zpracování OSSZ/PSSZ/MSSZ“ ze dne 22. 4. 2008, v níž je uvedeno, že výdělečná činnost žalobkyně skončila dne 20. 2. 2008. Tento dokument však není opatřen podpisem žalobkyně. Z dávkového spisu dále vyplynulo, že žalobkyně měla na území České republiky trvalý pobyt od 6. 11. 1996, přičemž rozhodnutím Policie České republiky ze dne 13. 11. 2000 bylo žalobkyni povolení k trvalému pobytu na území České republiky zrušeno. V této souvislosti žalobkyně iniciovala šetření ve věci neoprávněného zrušení povolení k trvalému pobytu, které probíhalo právě v době rozhodování žalované. Ze soudního spisu a v něm obsaženého Potvrzení o udělení povolení k trvalému pobytu Policie České republiky Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobkyni byl trvalý pobyt na území České republiky znovu povolen ode dne 14. 11. 2007. Co se týká trvalého pobytu žalobkyně na území Ukrajiny, z dávkového a soudního spisu vyplynulo, že žalobkyně z českého území na území Ukrajiny odjela v roce 1998 vyřídit si osobní a majetkové záležitosti a následně pobývala v Itálii a ve Velké Británii.

Důvodnost kasační stížnosti pak Nejvyšší správní soud posoudil v rozsahu kasačních důvodů stěžovatelkou uplatněných. Přestože stěžovatelka výslovně důvody, které v kasační stížnosti uvádí, nepodřadila pod zákonné důvody pro podání kasační stížnosti zakotvené v § 103 odst. 1 s. ř. s., nemá to vliv na projednatelnost jejího podání. Nejvyšší správní soud již dříve ve svém rozsudku ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaném pod č. 161/2004 Sb. NSS uvedl, že *„pokud ze znění kasační stížnosti vyplývají důvody seznatelné a podřaditelné pod zákonné kasační důvody, není rozhodující, že stěžovatel své důvody nepodřadí jednotlivým zákoným ustanovením, či tak učiní nepřesně. Pokud je v kasační stížnosti uvedeno, jaké konkrétní vady v řízení či v úsudku se měl soud dopustit a z čeho to stěžovatel dovozuje, kasační stížnost ob stojí“*. Nejvyšší správní soud má za to, že stěžovatelka uplatňuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť tvrdí, že postup, který krajský soud stěžovatelce v napadeném rozsudku uložil, by byl v rozporu se Smlouvou.

Předně stěžovatelka namítá, že v rozporu se Smlouvou by v dané situaci byl postup podle čl. 16 Smlouvy, jehož aplikaci krajský soud stěžovatelce v závěru napadeného rozsudku uložil. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud v odůvodnění svého rozsudku dospěl ke skutkovým závěrům, které aplikaci tohoto článku vylučují, a sice že žalobkyně získala po vstupu Smlouvy v platnost na území České republiky dobu pojištění delší než 1 rok. Skutečnost, že nelze čl. 16 v dané situaci uplatnit, krajský soud v závěru své argumentace dostatečně zdůraznil, když uvedl, že *„nebyly tudíž dány důvody k argumentaci žalované pro postup podle čl. 16 Smlouvy“*. Nejvyšší správní soud nemá žádné pochybnosti o úplnosti a přesvědčivosti tohoto závěru krajského soudu; ostatně ani stěžovatelka k němu neuvádí žádné konkrétní výhrady, naopak ve své kasační stížnosti konstatuje, že jinak za dané situace postupovat nelze. Je tedy zřejmé, že v závěru napadeného rozsudku došlo k formulační nepřesnosti, uvedl-li krajský soud, že žalovaná, resp. stěžovatelka, znovu rozhodne o nároku žalobkyně ve smyslu čl. 16 a čl. 39 odst. 4

Smlouvy. Krajský soud tím zřejmě měl na mysli, že stěžovatelka má Smlouvu (tzn. i její čl. 16) vykládat v souladu s napadeným rozsudkem, tedy čl. 16 neaplikovat. Nejvyšší správní soud však připouští, že takový závěr není zcela jednoznačný. Přesnější a srozumitelnější odůvodnění by zajisté zvýšilo právní jistotu účastníků soudního řízení.

Dále stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že v souladu s čl. 39 odst. 4 Smlouvy by měla být doba pojištění, kterou žalobkyně získala před vstupem Smlouvy v platnost, zhodnocena podle právních předpisů České republiky. Krajský soud k němu dospěl na základě toho, že žalobkyně získala na území České republiky dobu pojištění od 9. 12. 1996 do 13. 7. 1998 a že úspěšně prokázala, že v dané době měla na území České republiky trvalý pobyt. Stěžovatelka však v této souvislosti odkazuje na znění čl. 39 odst. 4, který stanoví, že doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran jejich občany ke dni vstupu této smlouvy v platnost budou považovány za doby pojištění té smluvní strany, na jejímž území měl občan k uvedenému datu, nebo naposledy před tímto dnem, trvalý pobyt. Stěžovatelka rovněž uvádí, že pochybnosti o tom, na kterém území měla žalobkyně trvalý pobyt ke dni 31. 3. 2003 (stěžovatelka zřejmě omylem v kasační stížnosti uvedla den 31. 3. 2004), odstranilo potvrzení ukrajinského nositele pojištění ze dne 2. 12. 2008. Podle uvedeného potvrzení byla doba pojištění, kterou žalobkyně získala na území České republiky před 1. 4. 2003, zhodnocena ukrajinským nositelem pojištění. I když krajský soud tento podklad neměl v době rozhodování k dispozici, je stěžovatelka toho názoru, že i bez něj mohl vycházet z čl. 39 odst. 4 Smlouvy.

K této námitce stěžovatelky Nejvyšší správní soud odkazuje na § 75 odst. 1 s. ř. s., který stanoví, že při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Otázkou tedy je, které skutečnosti ohledně trvalého pobytu žalobkyně vyplývají či naopak nevyplývají z dávkového spisu. Zodpovězení otázky, na území kterého ze smluvních států měla žalobkyně trvalý pobyt ke dni vstupu Smlouvy v platnost (tj. 1. 4. 2003), je rozhodující pro závěr o tom, který nositel důchodového pojištění je příslušný ke zhodnocení doby pojištění, kterou žalobkyně získala před 1. 4. 2003 na území České republiky. Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že z dávkového spisu bez dalšího nevyplývá, že by žalobkyně měla ke dni 31. 3. 2003 trvalý pobyt na území Ukrajiny. Krajský soud tuto skutečnost nemohl ani presumovat, jak tvrdí stěžovatelka v kasační stížnosti, a dospěl tak k závěru, že by podle čl. 39 odst. 4 Smlouvy byl ke zhodnocení této doby pojištění příslušný ukrajinský nositel pojištění. Nejvyšší správní soud však neshledává správným ani závěr, ke kterému krajský soud skutečně dospěl, a sice, že tato doba má být zhodnocena podle českých právních předpisů. Podle čl. 39 odst. 4 Smlouvy není ke zhodnocení dob pojištění získaných na území smluvního státu příslušný ten smluvní stát, na jehož území měl žadatel trvalý pobyt v době, kdy tyto doby získal, nýbrž smluvní stát, na jehož území měl žadatel trvalý pobyt ke dni vstupu Smlouvy v platnost. Vzhledem k tomu, že z dávkového spisu vyplývá zcela nepochybně, že žalobkyně neměla ke dni 31. 3. 2003 trvalý pobyt na území České republiky, je zřejmé, že ke zhodnocení doby pojištění, kterou žalobkyně získala na území České republiky před vstupem Smlouvy v platnost, není příslušný český nositel pojištění.

Z těchto důvodů shledal Nejvyšší správní soud posledně uvedenou námitku za důvodnou. Nezbyvá mu tedy než rozhodnutí krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2009

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu